

İTHAKİ DÜNYA KLASİKLERİ

HENRY DAVID THOREAU

YÜRÜMEK & KIŞ YÜRÜYÜŞÜ

Çeviren
Egemen Özkan

İÇİNDEKİLER

Yürümek	7
Kış Yürüyüşü.....	55

YÜRÜMEK

Doğa hakkında, salt uygar bir özgürlük ve yabanılığın karşıtı olarak mutlak özgürlük ve yabanılık hakkında, insana toplumun bir üyesi olmaktan ziyade doğanın kurucu bir ögesi olarak bakarak bir şeyler söylemek isterim. Medeniyetin yeterince savunucusu olduğu için, sivri bir çıkış yapmamın sakıncası yoksa ben de aykırı bir beyanda bulunmak istiyorum: Papaz ve okul komitesi de dahil olmak üzere her biriniz bunun sorumluluğunu üstleneceksiniz.

Hayatım boyunca yürüme, yani yürüyüşe çıkma sanatını kavramış, “Orta Çağ’da kırlarda avare avare dolaşıp *Sainte Terre’e*, yani Kutsal Topraklar’a gitme bahanesiyle dilenen ve çocukların arkalarından ‘Bakın bir *Sainte-Terrer* (Saunterer, Kutsal Topraklara Giden) geçiyor,’ diye bağrıştığı işsiz güçsüz insanlardan” hoşça türetilmiş aylak dolaşma edimi konusunda, deyim yerindeyse bir dehaya sahip ancak bir, iki kişi tanımışımdır. Yaptıkları bu yürüyüşlerde Kutsal Topraklar’a hiç gitmeyenler

aslında başıboş dolaşan berduşlardır; oraya gidenlerse benim kastettiğim iyi anlamda boş gezenlerdir. Zira başarıyla boş gezmenin sırrı bu olmuştur. Yalnız bazıları bu kelimeyi, iyi anlamda belli bir evi olmayan, her yeri evi yapabilecek topraksız veya evsiz anlamına gelebilecek *sans terre*'den türetmişlerdir. Bütün gün evinde boş boş oturan kişi dünyanın en büyük aylağı olabilir ama boşgezen, olumlu anlamıyla, kıvrıla kıvrıla akarak denize giden en kısa yolu azimle arayan bir nehirden daha aylak değildir. Ama ben ilkini, yani daha muhtemel olan türetmeyi tercih ediyorum. Zira her yürüyüş, içimizdeki Keşiş Pierre'in bize gidip bu Kutsal Topraklar'ı kâfirlerin elinden geri almamızı vaaz ettiği bir tür haclı seferi niteliğindedir.

Doğru, bizler, hatta bugünlerde inatçı, ebedi teşebbüsü üstlenmeyen yürüyüşçüler bile, korkak birer haclı olmaktan öteye geçmiş değiliz. Bizim yürüyüşlerimiz akşamları dönüp dolaşıp şöminemizin başına geri döndüğümüz konik birer turdan ibaret. Yaptığımız yürüyüşlerin yarısı da geldiğimiz yolu geri dönmekten ibaret. Bizim belki de en kısa yürüyüşe bile ölümsüz bir macera ruhuyla, asla geri dönmek üzere, mumyalanmış kalplerimizi terk edilmiş krallıklarımıza yadigâr bırakmaya hazır hâlde çıkmamız gerekiyor. Eğer annenizi, babanızı, kardeşlerinizi, karınızı, çocuğunuzu ve arkadaşlarınızı geride bırakmaya ve onları bir daha görmemeye hazırsanız, borçlarınızı ödeyip vasiyetinizi yazdıysanız, bütün işlerinizi hallettiyseniz ve özgür bir kişiyse, yürüyüşe çıkmaya hazırsınız demektir.

Kendi deneyimlerime dönecek olursak, yol arkadaşım ve ben, bazen bir yol arkadaşım olur, kendimizi yeni, daha doğrusu Biniciler, Şövalyeler, Süvariler veya Biniciler'den farklı, sanırım çok daha kadim ve muteber olan Yürüyenler adındaki eski bir zümrenin şövalyeleri olarak hayal etmekten mutluluk duyuyoruz. Bir zamanlar Biniciler'e ait olan o şövalyelere has kahramanlık ruhu artık Yürüyen, bakın Gezgin değil, Yürüyen Şövalye'nin içinde yaşıyor, hatta deyim yerindeyse üzerine sinmiş durumda. Bu bakımdan Kilise, Devlet ve Halk'tan sonraki dördüncü zümre Yürüyenler oldu.

Buralarda bu asil sanatı yalnızca bizim icra ettiğimizi zannederdik ama doğrusunu söylemek gerekirse, en azından kendi beyanları doğru kabul edilecek olursa, kasabadaki hemşerilerimin çoğu yürüyemeyecek olsa da benim gibi yürümeye heves eder. Hiçbir servet, bu mesleğin sermayesi olan mecburi boş vakit, özgürlük ve bağımsızlığı satın alınamaz.

Bunlar yalnızca Tanrı'nın lütfuyla elde edilecek şeylerdir. Yürüyen olmak için doğrudan cennetten bir icazet gelmelidir. Yürüyenler ailesinin bir çocuğu olarak doğmuş olmak gerekir. *Ambulator nascitur, non fit.** Evet, belki hemşerilerimden bazıları on yıl önce ormanda yarım saatliğine mutluluktan kendilerinden geçtikleri, bana da anlattıkları bazı yürüyüşleri hatırlıyor olabilirler ama bu seçkin zümreye ait olmak için ne kadar çabalarsa çabalasınlar, o zamandan beri anayoldan başkasını kullanmadıklarını gayet iyi biliyorum. Ormancı ve ka-

* (Lat.) Yürüyen olunmaz, yürüyen doğulur. -çn

nun kaçağı hâllerıyla bile yaşadıkları o varoluş hissini yâd ederek bir an için olsa bile keyiflendiklerinden şüphem yok.

“Ormana geldiğinde,
Keyifli bir sabahtı,
Orada duydu kuşların,
Keyifle şakımlarını.

“Uzun zaman oldu, dedi Robin,
Buraya gelmeyeli,
İsterim burada biraz durup,
Avlamak bir geyiği.”

Ormanda, dağlarda, tarlalarda, her türlü dünyevi iş-
ten kaçıp aylak aylak dolaşarak günde en az dört saatimi,
hatta çoğunlukla daha fazlasını geçirmezsem beden ve
ruh sağlığımı koruyamayacağıma inanıyorum. Tabii ak-
lımdan neler geçtiğini merak ediyor olmalısınız. Bazen
aklıma dükkânlarında, bacak denen şey üzerinde durmak
ya da yürümek için değil de üzerinde oturmak içinmiş-
çesine bacak bacak üstüne atıp sabahtan akşama kadar
oturan tamirciler ve esnaf gelince, bu insanların uzun za-
man önce intihar etmedikleri için biraz olsun takdiri hak
ettiklerini düşünüyorum.

Odamdan tek bir gün bile çıkmasam pas tutmaya başlayan ben, kimi zaman ancak saat on birde veya öğleden sonra dörtte, yani günü kurtarmak için fazlasıyla geç kalınmış bir saatte, akşamın gölgeleri çoktan gün

ışığına karışmaya başladığında yürüyüşe çıkabilmişsem, kefaretinin ödemem gereken bir günah işlemişim gibi hissediyorken, kendilerini haftalarca, aylarca, evet, hatta neredeyse yıllarca dükkânlarına ve ofislerine kapatan komşularımın ahlaki duyarsızlıkları bir yana, tahammül güçlerine bile hayret ettiğimi itiraf etmeliyim. Öğleden sonra saat üçte sanki saat sabahın üçüymüş gibi öylece oturabilen bu kişilerin ne biçim insanlar olduklarını bilmiyorum. Bonaparte sabahın üçünün cesaretinden bahsediyor olabilir ama bu cesaret insanın günün bu saatinde sabahın beri birlikte olduğu özbenliğini karşısına alıp neşeyle oturma, bu kadar güçlü sevgi bağlarıyla bağlı olduğu bir garnizonu aç bırakarak saklandığı yerden çıkarma cesaretinin yanında bir hiçtir. Nasıl oluyor da bu saatlerde ya da mesela öğleden sonra dörtle beş arasında, sabah gazetesi için geç, akşam gazetesi için erken bir vaktte, sokağın bir ucundan diğerine kadar duyulan büyük bir patlamayla bir alay köhne ve ev yapımı geçici heves ortalığa saçılmıyor ve bu musibet kendi kendini iyileştirmiyor, merak ediyorum.

Hele erkeklerden daha fazla eve hapsolmuş kadınların buna nasıl dayanabildiklerini hiç anlamıyorum; ama çoğunun buna biraz olsun bile dayanamadığından şüphelenmek için yeterli dayanağım var. Bir yaz günü, başımızı alıp hızlı adımlarla insanda bir sükûn hissi yaratan Dorik veya Gotik ön cephe evlerin önünden geçerken, arkadaşım bana ev sakinlerinin bu saatte muhtemelen uyuduklarını fısıldar.

Asla uyumayan, daima dimdik durup içeride uyuk-

layanlara göz kulak olan mimarının güzelliğinin ve ihtişamının kıymetini ancak o zaman fark edebilirim. Hiç şüphesiz mizacın, daha da önemlisi yaştın bunda büyük payı var. İnsan yaşlandıkça olduğu yerde kalıp evin içindeki işlerle meşgul olma yetisi artar. Hayatın son demleri yaklaştıkça alışkanlıkları bakımından da akşamcı olur ve en sonunda sadece günbatımından hemen önce dışarı çıkarak ihtiyacı olan tüm yürüyüşü bu yarım saat içinde yapar.

Ama benim bahsettiğim, hastaların belli saatlerde ilaç alması ya da ağırlık kaldırmak gibi bir şeyin aksine bizzat o günün zenginliği ve macerası olan yürüyüşün egzersiz yapmak denen şeyle uzaktan yakından alakası yok. Egzersiz yapacaksanız gidin hayatın membaini bulun. Hiç bilmediği uzak kırlarda o membalar köpüre köpüre akarken sağlığı için ağırlık kaldıran insanları düşünün.

Üstelik yürürken geviş getiren tek hayvan olduğu söylenen deve gibi yürümelisiniz. Gezginin biri Wordsworth'ün hizmetçisinden efendisinin çalışma odasını göstermesini istediğinde, hizmetçi kız şöyle cevap vermiş: “Kütüphanesi işte burada ama çalışma odası kapının dışındadır.”

Ekseriyetle evin dışında yaşarsak güneş ve rüzgâr tıpkı yüzümüzde ve elimizde olduğu gibi hiç şüphesiz karakterimizde de bir miktar sertleşmeye, ya da ciddi kol gücü gerektiren işlerin ellerimizdeki ince dokunma hassasiyetinin bir kısmını alıp götürmesi gibi, yaradılışımızın bazı hoş özellikleri üzerinde de kalın bir deri tabakası oluşmasına neden olacaktır. Evde oturmaksa derimizin,